

Klic TRIGLAVA

Leto I.

15. avgust 1948.

Štev. 1.

POGLED NAPREJ

Pred dobrimi tremi leti je usoda bistveno izpremenila pot slovenskega naroda in številni tisoči Slovencev so bili prisiljeni zapustiti domače ognjišče ter oditi - kamorkoli, samo proč izpod komunistične diktature, ki je bila vsiljena našemu in mnogim drugim narodom Srednje in Vzhodne Evrope. Zgodilo se je to ob zori svobode, ki so jo napovedovali Zavezniki. Naš narod je postal žrtev usodne napake, ki je danes očitna vsemu svetu.

Velika slovenska begunska družina - razdeljena na taborišča v Italiji in Avstriji - se je v večji meri že razšla in posamezne skupine so našle zaposlenja in kruha v prekomorskih deželah Severne in Južne Amerike ter Velike Britanije, medtem ko morajo mnogi še vedno prenašati neznošno življenje v DP-taboriščih, kjer so izpostavljeni nevarnosti raznih bolezni, ki nato povzročajo težave pri emigriranju, ker žal še ni toliko usmiljenja in poštenosti na svetu, da se tem žrtvam nasilja dà zatočišče neglede na njihove delavne sposobnosti - oziroma kot je to grenko in grobo ugotovil bivši interniranec v Padovi in Dachau, ki ga danes muči jetika, - koliko konjskih sil so te žrtve sposobne proizvajati.

Posamezni Slovenci so si našli posla tudi v Belgiji, Franciji in Italiji, medtem ko se skupina slovenskih študentov nahaja celo v Španiji. Skratka mogli bi reči, da smo se raztrosili po vsej zemeljski krogli in vsakdo poskuša v tem težkem obdobju na kakršenkoli način - živeti. Živeti in preživeti dogodke do povratka v domovino, kjer se nahaja naš narod enako v borbi za biti ali ne-biti, gol in bos, toda z enako trdno vero, da končno mora zmagati in zavladati demokratska miselnost in strpnost nad brezobzirnim, fanatičnim totalitarizmom, ki vznemirja svet že dobrih deset let, odkar je eden njegovih predstavnikov - nacizem - prešel v napad. S svojim tovarišem - fašizmom je bil izločen iz borbe in ostal je še komunizem, kot tretji izmed totalitarističnih bratov, ki pa še sedaj polagoma prehaja v napad.

Pod tem vtisom nam gre delo tudi lažje izpod rok. Čeprav nismo zaposleni v poklicih, ki bi si jih želeli, vendar smo zadovoljni, da sploh kaj delamo, da nam dnevi in meseci tečejo hitreje in lažje, da naše misli niso v stalni napetosti - kaj in kje bomo jutri jedli, kako bomo zamašili luknje v žepih, čevljih in obleki -, narveč kako si bomo s svojim delom ustvarili podlago za novo bodočnost. In sedanja zaposlitev nam nudi takšno priložnost. Vedeti moramo, da komunisti poskušajo iztisniti iz našega naroda in naše zemlje poslednjo kapljo koristi in da je zato nesmisel upati, da je dovolj, da sedanja režim pade, pa da bo spet vzkliklo čez noč ono dobro predvojno življenje v naši domovini.

✓ Mi smo bili priča požganim vasem in neobdelanim poljem, priča desetisočim žrtev, ki so padle po tej ali oni roki, praznim hlevom in kaščam in slišali smo v teh letih emigracije že marsikatero prebridke, ki nas pozivajo, da ne ravnamo lahkomisljeno, ampak da računamo z dejstvi, takšnimi kot so. Naš dom je na tleh in bo potreboval velikih naporov, da se bo spet postavil na noge.

Ali se zatorej dovolj zavedamo tega?

✓ Ker smo prepričani v naš povratak - se moramo zavedati. In naša naloga je - imeti odprte oči in ušesa ter trezno presojo v vsem, kar počnemo. Naš dom, prijatelj slovenski, bo vstal z našimi žulji, kajti nihče nam ne bo dal odškodnine za to, kar je uničenega in kar še bo. In kakor bomo ukrepali sedaj, ko imamo priliko zaslužiti, tako se nam bo obrestovalo kasneje. NIČ se bo srečal z "ničem", o tem smo lahko docela gotovi, a prav tako bo vsaka para in vsaka izkušnja, pridobljena v tej dobi emigracije, poplačana s stoterim sadom. Zato mislimo na jutri in ne napivajmo vsakršnemu dogodku, češ - "Jutri se bodo stepili in potem gremo domov!" Kakor bomo gospodarili sedaj, tako bomo živi veli kasneje."

Ako bo sleherni Slovenec v emigraciji gospodaril trezno in pre-mišljeno, potem se tudi domovini ni treba bati, da bo dobila z nami na svoja pleča po osvoboditvi še eno nesrečo več, ampak resnično pomoč pri njeni obnovi.

✓ "KLIC TRIGLAVA" stopa danes pred slovensko emigrantsko javnost z namenom koristiti slovenski skupnosti, utrjevati slovensko slogo in pospeševati zavest pripadnosti k tej skupnosti. Prepričani smo, da bo "Klic Triglava" deležen polne podpore in razumevanja. Storjeni so bili mnogi napor, da bi se časopis tiskal v tiskarni, toda žal je bil ves trud zaman, ker se nahaja v Angliji tako pičlo število Slovencev, da bi časopis ne mogel imeti sprejemljive cene, ako bi se želelo pokriti stroške tiskanja. Pomanjkanje papirja in tujakšnjim stavcem do cela nepoznan jezik so stroške še povečali. Zato so se izdajatelji "Klica Triglava" odločili list razmnoževati in s tem vsaj v neki meri zadovoljiti potrebe slovenskih beguncev na delu v Veliki Britaniji. "Klic Triglava" bo izhajal štirinajstdnevno na šestih straneh in bo objavljala poleg poučnih člankov, tiščočih se naših zadev, tudi poročila iz domačih in tujih revirjev.

Vabimo k sodelovanju vse Slovence dobre volje in željne domače besede. Korajža velja!

UREDNIŠTVO.

Amerikanec o nas

"Slovinci so ena najnaprednejših narodnostnih skupin na svetu. Njihov jezik se dokaj razlikuje od srbsko-hrvatskega, morda toliko kot portugalščina od španščine. Dosegli so zelo visoko stopnjo pismenosti in imeli šole v vsakem mestu in vasi. Vzdrževali so velik promet dobrih časopisov in iz svoje male dežele ustvarili primer za Srednjo Evropo.

Razvili so visoko slovensko kulturo in imeli državno gledališče in opero, univerzo, gimnazije, pevske zборе in orkestre ter imeli plemenito navado postavljati spomenike svojim pesnikom. Njihova mala slikovita naselja so bila čista in privlačna. Povečali so manljivo lepoto svoje dežele, ki je polna planin in posejana z jezери ter z nogo, ki so jo poklonili svoji deželi, dosegli, da so vrhovi in doline odnevale od pesmi turistov. Mnoge vrhove so okronali z udobnimi turističnimi kočami in njihovo cestno omrežje je bilo najboljše v jugo =

vzhodni Evropi.

Razvili so obsežno industrijo in ustvarili zelo koristen združni sistem, a poljedelstvo organizirali vkolikor je to dopustila njihova bregovita dežela.

Razpolagali so z dobrim dnevnim tiskom in njihove kavarne v mestih so bile kakor čitalnice v ameriških javnih knjižnicah. Cerkve so bile dobro obiskane. Tržišča so bila zgledno urejena. Žene so se ponašale lepo in le malo ljudi je bilo revno oblečenih. Najtežja dela so se opravljala z vozili.

Mali ponosni narod, ki ni bil do leta 1918 niti delno svoboden, se je razvil do visoke stopnje najnaprednejših narodov. Lokalno politično življenje je kazalo globok razdor med Slovensko Ljudsko Stranko, ki so jo vodili duhovniki, takojmenovano klerikalno na eni strani in liberalci na drugi. Obe sta imeli svoje pristaše med delavci, kmeti in izobraženci. Mnogo večja stranka je bila klerikalna.

V srbsko-hrvatskem sporu so se Slovenci zadržali večinoma nevtralnno. Jezili so se sicer na srbsko hegemonijo /nadvlado/, toda so bili za vsako ceno za oduvanje Jugoslavije. Naklonjeni so bili bolj Srbom kot Hrvatom. V jugoslovanski politiki so sodelovali aktivno in pogostokrat izkoriščali spore med političnimi skupinami ter s tem dosegli poceni veliko moč.

Vplivali so večinoma v smislu reda in zmerne demokracije. Slovenci so bili v mnogočem najbolj konstruktivni element v Jugoslaviji."

To je zapisal o nas R.H. Markham v svoji knjigi "Tito's Imperial Communism", ki je izšla preteklo leto v Ameriki. Gospod Markham je živel dolga leta v Bolgariji in bil urednik oddelka za Balkan in Srednjo Evropo pri časopisu "Christian Science Monitor". Leta 1942 je postal poročevalec ameriškega oddelka za vojne informacije za vso Vzhodno Evropo in nato bil imenovan za pomočnika šefa Oddelka za Balkan. Leta 1945 je po "osvoboditvi" prepotoval znova balkanske dežele in je bil nato leta 1946 zaradi svojih poročil izgnan na ukaz Komandanta Rdeče Armade v Bukarešti.

Uredniku "The Times"-a.

Gospod, ali smem dodati še nekaj besed v Vaši rubriki v obrambo evropskih beguncev, katerih tragično usodo sta tako jasno obeležila g. Harold Smith in g. Gordon Green v njunih pismih, objavljenih v "The Times"-u 14. in 21. julija?

Pred kratkim sem se vrnil iz Britanske zone v Nemčiji, kjer sem obiskal jugoslovanske begunce in razseljene osebe z ozirom na njihovo zaposlitev po načrtu Westward Ho. Ta britanski načrt je kot mnogo ostalih sličnih državnih načrtov samo delna rešitev tega problema, kar upošteva le tiste osebe med begunci, ki so mlade, samske in fizično sposobne opravljati vrste dela, ki jih potrebuje sedanji angleški gospodarski položaj, medtem ko pušča v nemar takojšnjo in bodočo usodo njihovih družin, ne kaže nobenega zanimanja za tiste begunce, ki so stari in telesno šibki; zatiska oči pred družinami in mnogimi tisoči mi zdravih otrok, ne omenjajoč invalide, slepce in velikega števila TBC-slučajev, ki so med najmlajšimi in najboljšimi evropskimi elementi, katerih sedanji brezupni položaj je posledica zadnje vojne.

Soglašam z g. Gordon Green-om, ki pravi, da ni časa za razpravljati nje. Takoj moramo priskočiti na pomoč in jim dati novega upanja v bodočnost. Pripravljalna Komisija Mednarodne Begunske Organizacije se peča s tem problemom kot s posebnim vprašanjem in ni dvoma, da ima ra

zumevanja za njegovo praktično in posebno rešitev. Očividno pa ji za takšno rešitev primanjkuje potrebne finančne pomoči in človečanskega razumevanja s strani raznih vlad, ki so članice te mednarodne organizacije in imajo v njej tudi svoje predstavnike.

Zagovarjamo hitro rešitev tega begunskega problema kot davkoplačevalci, katerih finančni doprinos usposablja Mednarodno Begunsko Organizacijo, da obstoja. Ako dejansko mislimo sprovesti rehabilitacijo /obnovo/ sveta/, katerega usoda je v tem trenutku tako negotova, potem je tu prilika in preizkušnja, da to tudi dokažemo.

Vaš vdani

Milivoje B.Gavrilović,
generalni tajnik Jug.Welfar Com.
v Veliki Britaniji

Prednje pismo je bilo objavljeno v "The Times"-u 3.avgusta in osvetljuje DP-problem z ene strani, medtem ko ga trije članki objavljene v julijskih številkah "Daily Mirror"-ja /19,20. in 21.7./osvetljujejo z druge strani.

V teh člankih beremo, da se od 24.105 evropskih prostovoljnih delavcev /E.V.Ws./ v Vel.Britaniji, ki jih je Ministerstvo za delo določilo za poljska dela, nahaja le 15.800 na spisku Ministerstva za poljedelstvo, medtem ko ni skoraj nobenih podatkov, kje se nahajajo ostali - t.j.8.305.

Člankar se pritožuje, da veliko E.V.Ws-ov, zaposlenih na farmah, dela le po 14 dni vsakega meseca, ker zaslužijo toliko, da jim ni treba delati druge polovice meseca. Zahteva ostre ukrepe in celo izgon v Evropo, ker so takšni ljudje nevarni družbi, ko popivajo in razgrajajo. Pri tem omenja tudi nekatere "vzhodno-evropske tipe tujcev" in nekatere E.V.Ws-e, ki v pijanosti celo povedo, da so se borili za časa poslednje vojne proti Britancem, kar vzbuja neredne po gostilnah.

K vsemu temu pa bi mi pripomnili še to, da so ljudje, ki prihajajo na delo v Vel.Britanijo čestokrat sprejeti od tozadevnih komisij v Evropi brez zadostnega prevdarka, kar povzroča, da prihajajo sem še vse drugačni ljudje kot pa - od vsakogar šikanirani begunci.

Kakor v Argentino in Francijo ter druge dežele, prav tako prihajajo vsem med begunce pomešani komunistični agenti s točno določeno nalogo. Slovenski titovski agenti so bili n.pr. izšolani v Cekinovem gradu pri Ljubljani, v bivšem uršulinskem samostanu v Škofji Loki in v Velesovem. Tečaje je vodil Semič Jože-Daki, Takšni agenti imajo nalogo zanetiti neredne, spore in omalovaževanje dela ter življenjskih pogojev, da bi se begunci kar najbolj umazali pred svetovno javnostjo in da bi v resnici izpadli kot balast, ki se ga je treba otresti, če je le mogoče. Jasno je, da takšno stanje stvari ne more v ničemer koristiti pri reševanju problema, ki je nakazan v pismu uredniku "The Times"-a. Toda končno to ne zavisi izključno samo od "E.V.Ws"-ov.

Prijatelj nam piše glede na to sledeče:

"V Argentino se se taki tiči drugih narodov že zdavnaj pomešali med begunce, tam prirejali stavke, nezadovoljstvo in je zaradi tega ustavila argentinska vlada za dva meseca vsak dovoz novih ljudi tja. Uspeh te neumnosti je ta, da mora vsak, ki potuje iz Avstrije v Argentino in USA podati posebno garancijo, da ni in ne bo komunist."

Ministerstvo dela ne preprečuje nobenemu E.V.Ws-u, da bi odšel v kako drugo deželo, n.pr. Kanado, USA itd. Toda nikomur tudi ne pomaga. Neresnično je, da E.V.Ws-e obvezuje enoletna pogodba. Čim nekdo uredi vse potrebno s poslaništvom države, v katero misli iti in si lahko plača sam potrebne stroške, je potrebno obvestiti Ministrstvo za delo in delovni ured /Home Office/, da odjeda in vse je v redu.

Vojna... pred durmi?

Tako zveni morda človeku, ki primerja sedanji tok dogodkov z dogodki leta 1939 in kdor tako dela, tudi pravilno sklepa. Primerjava sedanjega položaja s položajem leta 1939 vzbuja upravičeno sodbo, da se nahaja svet tik pred izbruhom nove vojne, vojne med Zapadnimi demokracijami na eni in Sovjetsko zvezo ter njenimi sateliti na drugi strani. Toda vprašanje je, ali je takšna primerjava pravilna?

Odgovor je - NE.

Sedanji postopek zapadnih demokratičnih sil je docela različen od njihovega postopka v letu 1939 in popreje. Takrat so demokratične sile s svojo vojaško in moralno pripravljenostjo dale fašističnim silam povod za apetit in napadalnost napram drugim deželam, ker so ni- so mogle preprečiti in so napadaleci to prav dobro vedeli ter zato mir no gazili vse pogodbe in svečane obljube, kajti ni bilo nikogar, ki bi se mogel zoprstavititi njihovi oboroženi sili. Monakovo je bilo samo posledica slabosti zapadnih demokracij, v katero so bile prisilje ne, ako so hotele pridobiti na času. In čas je bil na strani onega, ki je bil pripravljen, a to so bili naci-fašisti. Zato je tem Blitz-Krieg tudi uspel - saj niso našli nikjer na resnejši odpor, ki bi mogel ogrozati njihovo popolno zmago. In potrebna so bila leta in leta, predno se je položaj zasukal tako, da je n.pr. angleška vlada bila gotova, da ji ne bo treba voditi vojne nekje iz dominionov. Med tem pa so nacistične armade preplavile malo manj kot vso Evropo in potrebna je bila dolga in krvava borba ter nešteto milijonov žrtev, predno je nastopila možnost raniti napadalca v njegovi "Ahilovi peti".

Sledeč tem izkušnjam, so zapadni zavezniki prišli do zaključka, da bo njihova beseda na konferencah veljala več, ako bo oprta na vsestransko pripravljenost, tudi če treba - takoj v vojno. Ta vsestranska pripravljenost je danes vidna tako v podvigih na vojaškem polju /nova orožja in zopetno delovanje tovarn za oborožitev/, ekonomskem /Marshallov načrt/, kakor tudi v notranji politiki držav z demokratičnimi režimi /zaščita pred komunistično peto kolono/. Predvidevanje popolne in lahke zmage je zato v takem položaju zelo dvomljivo za eventualnega napadalca /SSSR/. Ako si stojita nasproti tako pripravljena partnerja, lahko mine torej precej časa, predno pride komu na misel, da prvi udari. In nobenega dvoma ni, kdo bo v sedanjem slučaju prisiljen prej ali slej udariti prvi - vsekakor oni, ki mu je razširitev oblasti bistveni predpogoj za sprovedbo končnega cilja. Ako propade ta predpogoj, nastaja vprašanje, kako obdržati oblast sploh. Ako propade komunistična peta kolona odn. je tako okrnjena, da ni sposobna bistveno vplivati na razvoj dogodkov /zaenkrat še v Italiji in Franciji/, nastaja vprašanje, kako preprečiti, da se ne bi omajala tudi komunistična oblast za Železno Zaveso. In ni je "zaveso", ki bi zdržala dlje od Hitlerjevega Atlantskega zidu. Zlasti še ne, ako se za njo dogajajo čudne stvari, Tako čudne, da verjetno sam Stalin ne verjame več, da bi "vzhodni blok" vstal kot eden, ako bi se bilo treba komu zoprstavititi /aretacije tisočih in tisočih oficirjev ter komunistov v satelitskih državah - zlasti Romuniji/.

V Jugoslaviji vlada še vedno komunistični režim. Ako ima spor Tito-Kominforma količkaj resno ozadje, potem je to za Tita zelo slabo, ker ima samo dve stvari na razpolago: ali se pustiti fizično likvidirati od Moskve ali pa izginiti s politične pozornice, ako se preda Zapadu in riskira svobodne volitve. Toda komunisti so kameleoni in Tita je komunist.

LJUBLJANA.- Prebivalstvo v Sloveniji v predvojni Jugoslaviji je po popisu 1.1931 - štelo 1,318.320 oseb. Popis, ki je bil izvršen 15.marca t. l. pa izkazuje 1,389.084.

Ljubljana ima sedaj stalnega prebivalstva 115.534, Celje-mesto 21.617, Celje-okolica 87.384, Črnomelj 23.858, Dravograd 45.396, Gorica 64.285, Grosuplje 27.852, Idrija 19.121, Ilirska Bistrica 20.527, Jesenice 43.375, Kamnik 41.503, Kočevje 21.996, Kranj 75.178, Krško 66.066, Lendava 32.717, Ljubljana-okolica 61.627, Ljubotomer 28.349, Maribor-mesto 64.819, Maribor-okolica 73.769, Mozirje 30.431, Murska Sobota 62.257, Novo mesto 43.931, Poljčane 58.509, Postojna 32.875, Ptuj 73.612, Radgona 29.240, Sežana 25.763, Tolmin 24.235, Trbovlje 45.206, Trebnje 28.052.

BEOGRAD. Začetkom julija je bilo razpisano "ljudsko posojilo" v iznosu tri in pol milijarde dinarjev, ki pa je že po 14 dneh bilo do kaj prekoračeno. Slovenija je vplačala okroglo 280 milijonov dinarjev, Hrvatska okroglo 675 milijonov in Srbija eno milijardo 215 milijonov. Bosna in Hercegovina sta vplačali okroglo 401 milijon, Makedonija 181 milijonov in Črna gora okroglo 200 milijonov. Posebej je dala še vojska in pa "državljeni v tujini" /mi smo seveda brez državljanstva.../. Sama Ljubljana je vplačala nad 70 milijonov.

LJUBLJANA. Člani ljubljanske drame so bili očitno zelo radodarni napram državi. Sever je dal 20.000 din, Peček 40.000, Juš Kozak 15.000, Ivan Levar 20.000; Gavella, Jan in Cesar po 10.000, Levarjeva in Juvanova po 6.000 itd. itd.

Denarja je torej kot peska, tako da ljudje ne vedo kam z njim. Kupiti pa ne morejo skoraj ničesar. Organ tajnega Slovenskega Protikomunističnega gibanja "Matjažev Glas" je objavil sledečo grenko šalo na račun titovskega gospodarstva:

"DRUGI KONGRES OSVOBODILNE FRONTE". - Tovariš Marinko: "Naši trgovinski odnosi s SSSR so prisrčni. Mi jim pošiljamo tekstilije in vino, v "zameno" nam pa vzamejo skoraj vse izdelke naših železarn. Oskrbeli so nas poleg tega bratovsko s petletnim planom. Po prvem letu bo vsak naš državljan imel kolo, po drugem motor, po tretjem avto, koncem četrtega pa aeroplan."

Delavec mrmraje: "Kaj pa bom počel z aeroplanom?"

Marinko: "Tovariš, to ni kar tako! Čin boš zvedel, da v Beogradu prodajajo vžigalice, se boš vsedel v avion, letel dve uri in tako se boš lahko med prvimi postavil v vrsto pred trafiko."

LISTNICA UREDNIŠTVA. - "Klic Triglava" izhaja vsakih 14 dni. Letna naročnina je 24 sh, polletna 12 in četrletna 6 shillingov. Posamezna številka stane en shilling. Naročniki izven Anglije lahko pošljejo internacionalne kupone.

Vse dopise, prispevke in Postal Orderje /popolnoma neizpolnjene/ je treba nasloviti na: "KLIC TRIGLAVA! Miners Hostel, Two Gates, Tamworth-Staffs., England.

Naprošamo naročnike, da nam sporoče svoj točen naslov, kakor tudi vsakršno njegovo premenjavo.

"Klic Triglava" se izdržuje izključno iz članarine, zato ga ni mogoče razpošiljati brezplačno. Naklada lista je omejena, zato nam sporočite takoj po prejemu te številke, ako želite še nadalje prejemati. Naslednja številka izide 29. avgusta. Prepričani smo, da se bo "Klic Triglava" vsebinsko in tehnično izboljševal z vsako naslednjo številko.